

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJIH DOGAĐAJA U SVETU NAFTI I GASA

8 mart 2013.

Naftno tržište posle Chaveza:

STATUS QUO

BP GUBI OD EXXONA ...

... bitku za ruski Arktik

NAFTNI MOGULI SPOKOJNI

... na Forbesovoj listi

SKOK DOBITI LUKOILA

Skoro duplo u Q4

GLENCORE I VITOL ...

... 67 mt Rosnjeftove nafte

CNPC SA EXXONOM...

U projektu West Qurna 1?

KINA RAZDVAJA NAFTAŠE

Preradu od maloprodaje

KATAR NEĆE YAMAL LNG

Novatek bez partnera

INA SMANJUJE PLATE

Prvo u maloprodaji

Informacije objavljene u ovom Pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave

Autor: Dušan Daković

HJUSTON – Nezavisna podfirma Rosnjefta, Neftegaz America Shelf, kupila je od ExxonMobil-a 30 odsto udela u 20 istraživačkih blokova u dubokom podmorju Meksičkog zaliva, saopštio je u sredu američki naftni kolos bez preciziranja finansijskih uslova ovog posla. Ostalih 70% udela u blokovima, na području površine 450 kvadratnih kilometara, zadržava Exxon. Ovaj posao je deo Sporazuma o strateškom partnerstvu koji su Rosnjeft i ExxonMobil potpisali 2011. godine. Predsednik Rosnjefta Igor Sečin, rekao je posle potpisivanja ugovora u Hjustonu, da ovim poslom Rosnjeft i njegove podfirme dobijaju pristup jednom od najplodnijih naftnih bazena na svetu, prenose u četvrtak vodeće *svetske agencije*.

1

MOSKVA – Izvršni direktor BP-a Bob Dudley, kao i bivši potpredsednik i šef finansijskog sektora ExxonMobil-a Donald Humphreys, su među deset novih nominovanih kandidata za članove odbora direktora Rosnjefta. Ranije je još jedan visoko rangirani menadžer Exxon-a, Željko Runje, prešao u Rosnjeft za potpredsednika kompanije. Ruski državni naftni gigant je saopštio da će izbor ovog vrhovnog rukovodećeg tela biti na godišnjoj generalnoj skupštini kompanije, 20. juna u St.Petersburgu. Dudley-eva nominacija je dogovorena u okviru mamutskog posla Rosnjeftove kupovine kompanije TNK-BP, oktobra prošle godine, u okviru koga će BP dobiti udeo od 19,75% u ruskoj državnoj naftnoj firmi. Humphreys se penzionisao prošlog meseca, posle 36 godina rada u Exxonu, američkom kolosu koji je nedavno proširio partnersvo sa Rosnjeftom na sedam novih licenciranih područja u ruskim vodama Arktika. *Upstream*

LONDON, MOSKVA - BP, kome je ExxonMobil oteo prvi posao eksploatacije ruskog Arktika, pokušao je da ugovori novo partnerstvo u tom području sa Rosnjeftom, ali je i u tom poslu poražen od američkog konkurenta, piše u četvrtak *The Moscow Times*. Exxon je prošlog meseca dobio pristup Rosnjeftovom potencijalu od 36 milijardi barela ekvivalenta nafte u ruskom arktičkom moru Laptev, a industrijski izvori agencije *Reuters* kažu da je oko toga pregovarao i britanski naftni kolos. Rosnjeft je već ugovorio sa drugim partnerima zajedničku eksploataciju u 25, od ukupno 30 licenciranih područja Arktika, ostavljajući BP-u krajnje sužen prostor za eventualni dogovor. BP-u za utehu je indirektni profit koji će imati od Rosnjeftovih poslova sa njegovim rivalima, preko udela od 20% u ruskom državnom naftašu posle prodaje svoje polovine u kompaniji TNK-BP Rosnjeftu.

OSLO – Norveška uprava za naftu (NPD) objavila je u ponedjeljak otkriće ogromnog ležišta nafte i prirodnog gasa sa rezervama u vrednosti bezmalo 30 milijardi evra, u delu Barenovog mora koje je ta zemlja pre tri godine razgraničila sa Rusijom. Ukupne rezerve

nafte u tom području veličine Švajcarske procenjene su na 1,9 milijardi ekvivalentnih barela nafte, prenosi *Reuters*. Od toga 15% čini nafta, a ostalo prirodni gas. Norveški zvaničnici navode da bi depozit mogao biti ispod teritorijalnih voda koje pripadaju kako toj zemlji, tako i Rusiji, što znači da bi morao zajedno da se razvija. Iz NPD navode da su u punom jeku pripreme za početak

eksploatacije ovog ležišta. U ministarstvu nafte u Oslu očekuju da bi proizvodnja nafte odatle mogla da do 2030. dostigne 50 do 60 miliona tona godišnje.

MOSKVA – Ruski naftni holding Lukoil objavio je u ponedjeljak da je potpisao ugovor o prodaji svoje ukrajinske rafinerije u Odesu grupi Vetek. Rafinerija, kapaciteta 3,9 miliona tona godišnje, ne radi od kraja 2010. godine, a njena prodaja je deo Lukoilovog plana restrukturiranja svojih prerađivačkih poslova u inostranstvu, saopštila je najjača ruska privatna naftna kompanija. Očekuje se da se posao zatvori pre 1. juna, do kada obe strane treba da ispune jedan broj uslova, dodaje se u saopštenju, bez dodatnih pojašnjenja. Nije saopštena cena koju plaća ukrajinska gasna trgovačka firma Vetek, u vlasništvu biznismena Sergeja Kurčenka. *Wall Street Journal*

MOSKVA –Lukoil je bezmalo udvostručio neto dobit u poslednjem kvartalu 2012. - na 2,69 milijardi dolara, u odnosu na 1,35 mlrd.\$ čiste zarade iz istog perioda 2011. Iz ruskog naftnog holdinga je saopšteno u četvrtak da su ukupni prihodi za godinu u celini uvećani 4,1%, na 139,2 milijarde dolara, dok je ukupan neto profit porastao 6,2% u odnosu na 2011, na 11 milijardi dolara. *Dow Jones*

NJUJORK – *Bloomberg* u petak prenosi prognoze berzanskih analitičara da će Lukoil u ovoj godini uvećati vrednost za 29 odsto, posle saopštenja ruskog naftaša da će investirati rekordnu zaradu iz prošle godine u povećanje proizvodnje.

MOSKVA – Rosnjeft je obelodanio u sredu uveče da je 4. marta potpisao dugoročne ugovore sa anglo-švajcarskom trgovačkom kompanijom Glencore i nezavisnim energetskeim trgovcem Vitol o prodaji ukupno 67 miliona tona (mt) nafte. Rosnjeft dobija 10 milijardi dolara koje će iskoristiti “za opšte korporativne i investicione svrhe”. Od pomenute količine, Glencore dobija 46,9 mt, a Vitol 20,1 mt. *wsj.com*

NJUJORK – Upstream naftni i gasni mogli su izuzetno prisutni na najnovijoj **Forbesovoj listi** (**Forbes: The World's Billionaires**) najbogatijih ljudi sveta, mada je jedan od vodećih naftaša, brazilski milijarder Eike Batista pao sa sedmog mesta lane, na jedva među prvih 100 ove godine. Dominantni vlasnik naftne istraživačke kompanije OGX i brodogradilišta OSX je izgubio više od bilo kog milijardera prošle godine. Vrednost njegovog udela od 61% u tim kompanijama je u februaru iznosila 3,7 milijardi dolara, u poređenju sa bezmalo 20 mlrd. \$ godinu dana ranije. Doduše, sa ostalim kapitalima, Batista je i dalje spokojan sa imovinom od 10,6 mlrd.\$, prenosi upstream. Najbogatiji među naftašima, sa imovinom od 31 mlrd.\$ je honkoški mogul Li Ka-šing, koji ima najveći udeo u kanadskoj kompaniji Husky Energy. Prvi među ruskim naftašima je, na 41. mestu liste Mihail Fridman sa 16,5 mlrd.\$, mada će ove godine tome dodati nekih 5,1 mlrd.\$ kada proda svoj udeo u TNK-BP Rosnjeftu. Drugi suvlasnik TNK-BP-a Len Blavatnik je sa 16 mlrd.\$ na mestu 44, ali će od Rosnjefta dobiti dodatnih 7 mlrd.\$. Toliko će na svojih 15,1 mlrd.\$ kapitala dodati još jedan od ruskih suvlasnika u TNK-BP, Viktor Vekselberg, što će ga u listi za 2013. svakako pomeriti sa sadašnje 52. pozicije. šef Novateka Leonid Mihelson je na mestu 47. sa imovinom od 15,4 mlrd.\$, a čelik Lukoila Vagit Alekperov je 55. sa 14,8 mlrd.\$. Najbogatiji američki naftaš, osnivač i CEO Continental Resourcesa Harold Hamm je tek na 90. poziciji sa bogatstvom od 11,3 mlrd.\$.

LONDON - BP je uplatio lane još skoro pet miliona funti (5,75 miliona evra) na ime penzionih doprinosa za čelnika kompanije Boba Dudley-a, u godini u kojoj se profit naftnog kolosa prepolovio (na 7,6 mlrd.funti), objavljuje u četvrtak britanski potrošački informativni portal **This is Money**. Prema podacima koje je kompanija objavila 6. marta, Dudley je u istoj godini uvećao svoja ukupna primanja (plata i bonus) na 1,8 milionafunti. Međutim, uplate kompanije na ime penzionog doprinosa Dudleya uvećane su lane za 50%, na 4,9 miliona funti, pa CEO BP-a sada u svom „pensionom loncu“ ima ukupno 22,6 miliona funti, ili 26 miliona evra.

LONDON – Bivši čelnik BP-a Tony Hayward prihvatio je posao ad-hoc predsednika enregetske kompanije CompactGLT ocenjujući da je ovo dobar trenutak za investiranje u proizvodnju nafte iz kaptažnog gasa. Hayward, koji je posle odlaska iz BP-a forimrao naftnu proizvodnu kompaniju Genel, objasnio je da je prihvatio dodatni posao jer je firma iz Oksfordšajra shvatila promene na naftnom tržištu: “Sa cenama nafte koje će ostati visoko, a regionalnim i lokalni cenama gasa koje idu u drugom smeru, ovo je veoma dobro vreme za investicije u ovu tehnologiju”, rekao je on. CompactGLT je razvila jedinstven modularni sistem sposoban da na ekonomski isplativ način utečnjava kaptažni gas. *Express*

PEKING, BAGDAD – Exxon Mobil bi, umesto prodaje svog 60-procentnog udela u iračkom polju West Qurna-1, mogao da ustupi samo jedan deo posla ako postigne dogovor o partnerstvu u razvoju ovog mega naftnog rojekta za kinekom kompanijom PetroChina. Predsednik ove firme, dela Kineske nacionalne naftne korporacije (CNPC) Điang Điemina je rekao 5. marta da je PetroChina voljna da se pridruži Exxonu u tom poslu, prenosi *Reuters*.

ЗА ЕФИКАСНИЈЕ И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Примерица министар Србије омогућава је својим подизачима, својим привредним субјектима бесплатно издавање квалификационих електронских сертификата, помоћу којих можете издати уверљиве да поднесите ПДВ пријаву, проверите своје финансијске резултате своје и предузећа са којима сарађујете, отплатите порезе и трансакције, издајете административну документацију, пријаве и одређене изјаве.

Ова напредна, сигурна и ефикасна услуга Привредне коморе Србије омогућава прелазак Гетма и последично издавање сигурно електронско пословање, сигурних, транспарентних и ефикасних процедура и повећање ефикасности у раду.

pkcsa@pkcs.rs www.pkcs.rs/ci

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pkcs.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

СРБИЈА
ЗА УПУТСТВО НА ЦЕЛЕСА СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

СРБИЈА
FORUM OF BUSINESS

5

MOSKVA – Čelnik Rosnjefta, Igor Sečin predvodi, ispred predsednika Putina, rusku državnu delegaciju na sahrani Huga Chaveza. Ruske kompanije učestvuju u pet velikih naftnih projekata u Venecueli, od kojih je najveći blok Junin-6 u slivu reke Orinoko sa investicijama od 20 milijardi dolara.

NJUJORK, LONDON – Venecuelanski predsednik Hugo Chavez je za 14 godina vlasti u korenu izmenio naftni sektor te zemlje, nacionalizujući naftna polja pod kontrolom inostranih kompanija. U tom periodu je proizvodnja nafte u Venecueli zabeležila oštar pad sa nekih 3,5 miliona barela na dan, na – prema analizi *Reutersa* - 2,35 mbbld prošlog meseca. Agencija citira prve procene naftnih eksperata vezane za posledice smrti Chaveza na ovaj sektor venecuelanske privrede. Zajednička ocena je da će promene, ako ih uopšte bude, ići sporo:

Amy Myers Jaffe (University of California): Venecuela neće imati drugog izbora do da poveća izvoz nafte kako bi došla do neophodnih prihoda, obnovila naftnu privredu i neutralisala period političke nestabilnosti;

Daniel Yergin (IHS Ceraweek): Chavez je svoju moć izgradio na cenama nafte. Njihov kolaps 1997-8. ga

je doveo na vlast, a rast cena od 2000. mu je dao finansijska sredstva da konsoliduje vlast.

Tim Evans (Energy Futures, NY): Ne znam koliko će naftne kompanije želeći da se vrate u Venecuelu, jer Chavez nije prvi koji je nacionalizovao naftnu privredu u toj zemlji.

Katherine Spector (CIBC World Markets, NY): Ostaće politički status quo, jer se proizvodnja nafte ne može povećati bez godina, a ne meseci, investicija.

Andrew Lipow (Lipow Oil, Houston): Neće biti promena u venecuelanskoj proizvodnji nafte u bliskoj budućnosti. SAD su smanjile zavisnost od venecuelanske nafte, a Venecuela povećala uvoz američkih derivata nafte.

James L. Williams (WTRG ECONOMICS, London): Izazvaće na kratak rok rast cena nafte, što će nestati za 30-60 dana ako dođe do mirne političke tranzicije i izbora nove vlade.

Crackdown

The Russian squeeze on Bill Browder

- Nov. 13, 2005: Mr. Browder is refused entry into Russia
- Jan. 28, 2007: Mr. Browder meets deputy prime minister and future president Dmitry Medvedev in Davos and asks for his help in restoring his Russian visa
- June 4, 2007: Police raid Hermitage's offices in Moscow to gather information on the tax payments of a Russian company called Kameya
- April 2008: Ivan Cherkasov, head of operations at Hermitage, is charged with tax evasion by the Russian authorities in the Kameya case

MOSKVA – Ruske vlasti optužile su čelnika britanskog investicionog fonda Hermitage Capital Williama Browdera za učešće u nezakonitim kupovinama akcija kompanije Gasprom. Iz ministarstva unutrašnjih poslova u Moskvi je saopšteno novinarima u utorak da je Browder prekršio zabranu prodaje akcija gasnog kolosa strancima. „Ministarstvo istražuje kriminalni slučaj kupovine Gaspromovih akcija od pravnih lica koja su većinski u vlasništvu stranaca, posebno

Wiliama Browdera“, saopštio je predstavnik ruskog MUP-a. Procenjuje se da je Rusija u 29 transakcija koje su izvršile Browderove firme oštećena za tri milijarde rubalja (preko 97 mil. dolara). U Rusiji se, inače, protiv Browdera od 2005. vodi spor zbog neplaćanja poreza, potseća *RIA Novosti*.

7

PEKING - Svekineski savez industrije i trgovine (ACFIC) priprema predlog razdvajanja rafinerijskog i maloprodajnog poslovanja tri velike kineske naftne kompanije: CNPC-a, Sinopeca i CNOOC-a. Razlog je uvođenje kontrole nad monopolističkim širenjem tih kolosa, a u interesu zaštite prava privatnih firmi. ACFIC će predložiti i da država dopusti privatnim firmama uvoz naftnih proizvoda, uključujući dizel i benzin, javlja *Sinhua*.

SOFIJA - Bugarski parlament je u prvom izglasavanju u četvrtak odustao od rusko-bugarsko-grčkog sporazuma, potpisanog 2007. godine, kojim je planirana izgradnja naftovoda Burgas-Aleksandrupolis, ali je konačnu odluku ostavio za drugi krug glasanja, iduće nedelje pišu u petak sofijske *Novinite*

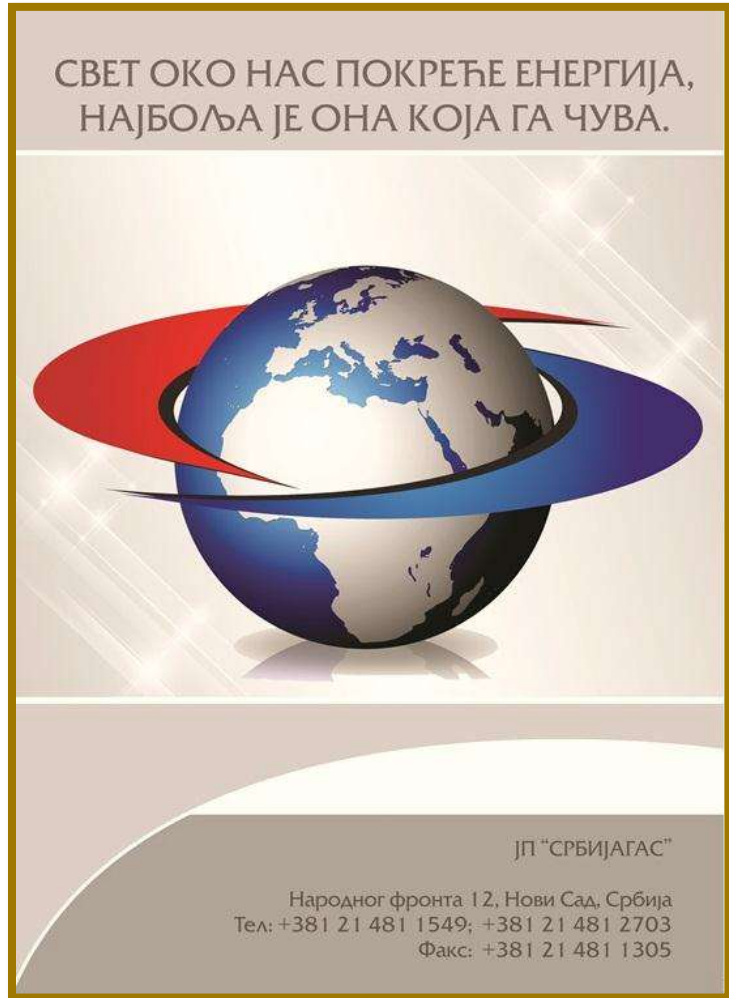
PRIRODNI GAS

DOHA – Katar je „za sada“ odustao od plana kupovine udela u Novatekovom arktičkom Yamal LNG projektu, javlja u sredu *Reuters* citirajući jednog rukovodioca firme Qatar Petroleum International (QPI). Direktor za upstream poslove u QPI, Ahmed Abdulkader kaže da je ta ideja „pomerena u stranu, ali ne i odbačena“. Yamal projekat je planirano da iz polja Južni Tambej proizvodi mogućih 15 miliona tona LNG-a godišnje počev od 2018, ali bi njegovi troškovi mogli biti iznad prosečnih u katarskoj proizvodnji od 77 miliona tona utečnjelog gasa godišnje. Privatna ruska kompanija Novatek je najavila da bi zadržala bar 51% u projektu gde francuski Total ima 20%, a ostatak prodala drugim partnerima.

MOSKVA – Ruski Novatek uvećao je lane neto profit za 22,6% na većoj proizvodnji i rastu cena prirodnog gasa kod kuće. Kompanija je saopštila u četvrtak da je njena zarada u 2012. iznosila 69,5 milijardi rubalja, ili 2,27 mlrd. \$, naspram 56,7 mlrd. RUB iz 2011. *Upstream*

HAMBURG – Nemački energetska div RWE je u utorak saopštio da prodaje svoju naftno-gasnu podfirmu iz Hamburga RWE-Dea, sa poljima prirodnog gasa u Norveškoj i V. Britaniji, kako bi smanjio dugovanja (neto 33 milijarde evra) i prikupio sredstva za nove investicije u energetici. Analitičari na koje se poziva *Reuters*, očekuju moguću cenu od oko 4,6 milijardi evra.

Kompanija takođe ima poslove u Alžiru, Egiptu i Libiji i zbog toga bi mogla biti na meti evropskih teškaša poput Totala, GDF Sueza, Enija i Repsola. Operativni profit RWE-Dea u 2012. iznosio je 685 miliona evra.

HONG KONG - China National Petroleum Corp (CNPC) pregovara sa Enijem oko kupovine 4 milijarde dolara vrednog dela udela italijanske kompanije u gigantskom polju prirodnog gasa u Mozambiku, prenosi u četvrtak **Bloomberg** informaciju dobijenu iz upućenih izvora. Eni inače traži partnere za razvoj ovog podmorskog nalazišta Area 4, jer se investicije – do početka proizvodnje - procenjuju na 50 milijardi dolara. nema za sada komentara ni iz jedne od kompanija.

BRISSEL – Ukrajina bi od iduće zime mogla da prima prirodni gas sa evropskih spot tržišta preko Slovačke (vidi [NEDELJA 1.mart 2013](#)) , rekao je evropski komesar za energiju. „Očekujem da se od iduće zime otvori obrnuti tranzitni pravac (za gas) via Slovačka“, rekao je Günther Oettinger, a prenosi u sredu **Kommersant-Ukraine**.

9

MOSKVA – Predsednici Rusije i Ukrajine, Vladimir Putin i Viktor Janukovič završili su 5. marta pregovore u okolini Moskve bez nagoveštaja dogovora oko cene ruskog prirodnog gasa za Ukrajinu. Štaviše, iza razgovora nije usledilo bilo kakvo saopštenje vezano za tu temu, niti informacija hoće li se nastaviti, javlja britanski portal **Business Monitor**.

BRISSEL – Energetska zajednica (EnZ) nema načina da pomogne Kijevu u rešenju spora sa Gazpromom oko plaćanja penala od sedam milijardi dolara po klauzuli “preuzmi-ili-plati”, odnosno zbog manjeg od ugovorenog uvoza ruskog gasa, rekao je direktor sekretarijata EnZ Janez Kopač. On je na pitanje *Interfax-Ukraine* rekao da Kijev zvanično nije ni tražio pomoć Sekretarijata, ali da u svakom slučaju ovo telo nema izvršna ovlašćenja, čak ni unutar EnZ, a štaviše ako je reč o sporu neke od članica sa trećom zemljom.

odabrao, dok Nabucco konkuriše sa Trans-jadranskim gasovodom da ugovori sa Šah Denizom transport tog gasa do Italije. Iz Konzorcijuma Nabucco Gas Pipeline International je saopšteno 4. marta da MoR predviđa razmenu tehničkih i drugih strateških informacija i naglašava potrebu dalje diverzifikacije puteva snabdevanja „EU i regiona jugoistočne Evrope“ prirodnim gasom. *Novinite, Energia.gr*

BEČ – Konzorcijumi gasovodnih projekata Nabucco i TANAP (Transanadolijski gasovod) potpisali su Memorandum o razumevanju (MoR) kojim su se sporazumeli da saraduju u razvoju evropskog Južnog gasnog koridora. Ukoliko bi se spojili, dva gasovoda bi transportovala do Evrope gas iz gigantskog azerbejdžanskog polja Šah Deniz (foto) do Austrije. Tanap je zamišljen da transportuje taj gas do Turske, ali evropsku rutu još nije

ZAGREB - Ina je naftna odlučila da svojim zaposlenima na benzinskim stanicama smanji plate i do 2.000 kuna (oko 30.000 dinara), objavljuje 4. marta ***Večernji list***. Ovo je deo ušteda u okviru "Novog operativnog modela upravljanja poslovanjem BP-a", kojima će uprava Ine svojim radnicima u maloprodaji ukinuti i ostala materijalna prava i to na način da se poslovi i aktivnosti upravljanja, rada i usklađivanja rada na benzinskim stanicama povere trećoj strani – trgovačkom društvu u okviru Ina Grupe. "Taj model nije pravno utemeljen, jer

kompanija nema nameru da izdvoji delatnost maloprodaje, već samo radnike koji bi 'prešli' u novu firmu. Ona bi u okviru Ine pružala isključivo kadrovske usluge, odnosno pod svoje okrilje preuzela radnike zaposlene na benzinskim stanicama. Tako strukturirana bila bi orijentisana isključivo na uslužnu, a ne profitabilnu delatnost – objasnila je predsednica sindikata "Inaš" Maja Rilović.

PLOČE - Prva faza terminala za tečne terete u luci Ploče neće se finansirati prodajom dela njene firme Luka Ploče Trgovina, kako je bilo planirano, već sopstvenim sredstvima i kreditom. Novi terminal imaće površinu 160.000 m², na njemu se planira gradnja skladišta za naftne derivate kapaciteta 280.000 m³, prostorna za skladištenje TNG-a kapaciteta 35.000 m³ i prostora za deponovanje krupnog i tečnog otpada. Procenjana vrednost projekta je 130 miliona evra, piše ***Slobodna Dalmacija***.

SKOPLJE – Makedonski naftna distributivna kompanija Makpetrol saopštila je u sredu da očekuje EBIDTA profit od 239 miliona denara (3,9 miliona evra) u 2013. Kompanija u poslovnom planu za ovu godinu pri tom računa na vrednost ukupnih prodaja od 28 milijardi denara.

